

POSTANOWIENIE

13 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 13 marca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.L.

przeciwko C.L.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej B.L.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 13 czerwca 2023 r., I ACa 233/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej punktu 2 zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

(K.W.)

UZASADNIENIE

Powódka B.L. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 13 czerwca 2023 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadniła oczywistą zasadnością skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 898 § 1 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany C.L. wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Skarga kasacyjna powódki wniesiona od zawartego w wyroku Sądu drugiej instancji rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania w przedmiocie zażalenia powódki na postanowienie o kosztach procesu, zawarte w wyroku Sądu Okręgowego, w tej części, jako niedopuszczalna, podlega odrzuceniu (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, gdy dostrzegalny *prima vista* i bez przeprowadzania wnikliwej analizy uzasadniony jest wniosek, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanego naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalnego w sposób oczywisty dla każdego prawnika (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawione przez skarżącą argumenty nie przekonują o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżąca uzasadniając tę przyczynę kasacyjną powinna sformułować odpowiedni wywód prawny i wyjaśnić, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi, a także przedstawić odpowiednie, popierające taki argumenty. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu jej oczywistej zasadności, a nie na odwołaniu się lub powtórzeniu podstaw kasacyjnych, choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani

być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (zob. postanowienia SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22, i z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17). Skarżąca uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się do argumentów tożsamyh z przedstawionymi w podstawach kasacyjnych, a ponadto nie przekonuje, że Sąd Apelacyjny naruszył przepisy prawa materialnego w sposób uzasadniający konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Ocena i stanowisko Sądu drugiej instancji mieści się w granicach przyznanej swobody i nie prowadzi do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem, a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Odwołanie darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego jest instytucją wyjątkową i w związku z tym przesłanka odwołania powinna być poddana wykładni restryktywnej. Obiektywne naruszenie prawa lub zasad moralnych, nawet w znaczącym stopniu, nie jest równoznaczne z niewdzięcznością, a dla dokonania takiej kwalifikacji niezbędne jest ustalenie szczególnie nagannego stosunku psychicznego obdarowanego do jego zachowania wobec darczyńcy. Samo zewnętrzne zachowanie, choćby ewidentnie naganne etycznie, nie może być zakwalifikowane jako rażąca niewdzięczność - bez ustalenia naganności pobudek czy intencji, jakimi kierował się obdarowany (zob. wyrok SN z 19 grudnia 2019 r., IV CSK 463/18). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że rażąca niewdzięczność zachodzi tylko wtedy, gdy niewłaściwe postępowanie obdarowanego było intencjonalne, świadome, umyślne, czy też podjęte ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze. Nie mogą być uznane za rażąca niewdzięczność przykrości i krzywdy czynione impulsywnie, lecz mieszczące się w granicach zwykłych konfliktów życia codziennego, podyktowane emocjami wypowiedzi czy gesty, które są przejawem konfliktu rodzinnego, spowodowanego przez obie jego strony. Pojęciem „rażącej niewdzięczności” objęte jest zatem co do zasady świadome zachowanie obdarowanego, skierowane w nieprzyjaznym zamiarze przeciwko darczyńcy, cechujące się znacznym nasileniem złej woli i zmierzające do wyrządzenia darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej, które w świetle powszechnie akceptowanych zasad moralnych jest oceniane wysoce ujemnie (zob. wyroki SN: z 9 października 2014 r., I CSK 556/13,

i z 15 czerwca 2010 r., II CSK 68/10 oraz postanowienia SN: z 9 maja 2019 r., III CSK 315/18, i z 17 maja 2024 r., I CSK 6434/22). O kwalifikacji zachowania obdarowanego za rażącą niewdzięczność nie decyduje przy tym subiektywne poczucie darczyńcy (zob. wyrok SN z 4 lutego 2015 r., IV CSK 254/14).

O istnieniu podstaw do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności decydują w każdym wypadku konkretne okoliczności. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny poddał zachowanie pozwanego wnikliwej ocenie w kontekście ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych, a ocena ta nie odbiega od postulowanych przez skarżącą we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kryteriów oceny przesłanki „rażącej niewdzięczności”, o której mowa w art. 898 § 1 k.c. Z wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.) nie wynika, aby działania i zaniechania pozwanego wobec powódki cechowały się znacznym nasileniem złej woli i zmierzały do wyrządzenia jej krzywdy lub szkody majątkowej oraz, że przekraczały granice zwykłych konfliktów życia rodzinnego, spowodowanych przez obie jego strony.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Mając na uwadze charakter sprawy oraz sytuację majątkową i osobistą skarżącej Sąd Najwyższy o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

(K.W.)

[a.]

